

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

УДК 159.96

**ДІАГНОСТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРАХ****Копель Ю.В., здобувач ОС «магістр» спеціальності 053 «Психологія», 6 курс,
РДГУ***Науковий керівник: канд.пед.наук, професор Безлюдна В.І.*

Постановка проблеми. Проблема дослідження інтелекту, інтелектуальних здібностей, інтелектуального (розумового) розвитку є однією з найстаріших та водночас найактуальніших проблем психолого-педагогічного дослідження. Адже успішне виконання будь-якої діяльності, а особливо навчально-пізнавальної, інтелектуально-творчої залежить, перш за все, від наявності і участі у цій діяльності інтелектуальної складової суб'єктів навчального процесу. Інтелект опосередковує успішність діяльності людини. Від нього залежить: розумність поведінки в міжособистісних стосунках; рішення комплексу навчальних, життєвих та професійних проблем; соціальний статус та самореалізація в житті. А отже, інтелект є показником не лише когнітивного, а й цілісного особистісного розвитку. Знання педагогом структури і змісту інтелектуальної складової суб'єктів навчального процесу є невід'ємною умовою його ефективної педагогічної діяльності [1, с. 7]. Пошук інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах є важливим державним питанням.

Мета дослідження: розробити теоретично обґрунтовану та практично апробовану систему забезпечення реалізації моделі діагностики інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтелект – це складне, багатоаспектне, інтегроване психологічне явище, що об'єднує в своїй структурі когнітивні і особистісні властивості особистості та спрямоване на набуття й застосування знань і досвіду у побудові логічних схем та розумових операцій, з подальшим використанням їх у процесі мислення під час знаходження правильних шляхів рішення проблемної ситуації [2].

Поняття «інтелект» (англ. intelligence) як об'єкт наукового пізнання було введено в психологію англійським антропологом Ф. Гальтоном в кінці XIX ст. Наступні історичні етапи дослідження інтелекту пов'язані зі спробами структуризації цього психологічного поняття та виділення в його змісті особистісного чинника. Відповідно до великої кількості наукових досліджень в області інтелекту та теорій інтелекту, існує велика кількість підходів до розкриття цього поняття.

Для діагностики інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах було проведено експериментальне дослідження на базі Корецького інклюзивно-ресурсного центру Корецької районної ради Рівненської області. У ньому з'ясовано особливості сформованості когнітивного, емоційного та поведінкового компонентів інтелекту. У дітей з РАС виявлено значне зниження наступних здатностей: пам'ять на імена та обличчя; запам'ятовування інформації про особисті вподобання інших людей; прогнозування різних варіантів поведінки людей, відповідно до обставин та розуміння власних дій, мотивів, емоцій; розуміння обману та того, що обман призведе до виникнення неправильних думок у інших людей; а також розуміння помилкових переконань інших людей та знання спеціальних правил поведінки.

Діти молодшого шкільного віку з РАС мають переважно низький та середній рівні розвитку когнітивного компоненту та незначна кількість – високий рівень; водночас переважна більшість дітей молодшого шкільного віку з нормотиповим розвитком мають високий і середній рівні розвитку.

За результатами дослідження було виявлено такі особливості інтелекту: у досліджуваних переважав низький та середній рівні розвитку поведінкового компоненту та незначна їх кількість виявила – високий рівень, тоді як у переважної більшості молодших школярів з нормотиповим розвитком виявлено високий і середній рівні його розвитку.

Найменш сформованими виявились наступні здатності: спільна увага; уміння уточнити, пояснити і переконати інших; уважність до співрозмовника; розуміння соціального контексту та здійснення дій відповідно до ситуації; гнучкість як здатність підлаштовуватись під бажання інших (інколи навіть всупереч власним бажанням).

Експериментальним шляхом визначено три рівні сформованості інтелекту: низький, середній, високий. Відповідно до визначених показників рівнів сформованості інтелекту у дітей молодшого шкільного віку з РАС було виявлено, що 68% дітей мають низький рівень, 17% - середній рівень, 15% - високий рівень. Отже, становлення інтелекту у дітей молодшого шкільного віку з РАС відбувається з певними особливостями та значною затримкою. Такі висновки спонукають до визначення шляхів розроблення корекційно-розвивальної програми щодо формування та розвитку компонентів інтелекту у дітей молодшого шкільного віку із РАС.

Розроблена програма формування інтелектуального потенціалу у дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру передбачає 3 етапи проведення, а саме: підготовчий, формувальний, закріплюючий. Експериментально підтверджено, що проведення експериментальної корекційно-розвивальної роботи за розробленою програмою показало наявність якісних змін у сформованості компонентів інтелектуального потенціалу дітей молодшого шкільного віку.

Висновки. Вивчення інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах є досить актуальним в наш час. Дослідження перебігу інтелектуальної діяльності дитини за методиками якісної її оцінки дозволяє отримати цінні відомості про особливості поведінки та прояви рис особистості дитини, здатність її взаємодіяти в умовах спільної діяльності та ін. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в поглибленому вивченні інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.

Список використаної літератури

1. Бар'єри в навчанні та участі дітей із когнітивними порушеннями: особливості розвитку дітей із ЗПП, РАС, ГРДУ: методичний вісник / Л.І. Прохоренко, О.О. Бабяк, І.В. Недозим, Н.І. Баташева. Чернівці : Букрек, 2018, 32 с.
2. Воробей С. Є. Особливості організації інклюзивного навчання в закладах середньої освіти. URL <http://teacherjournal.in.ua/blog/articles/3251/5b4f8a944a1b0-Vorobei.pdf>. (дата звернення: 20.10.2020)
3. Кугуєнко Н.Ф. Світовий досвід інтегрування дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітні навчальні заклади. *Джерело педагогічних інновацій – управління освіти*. URL Режим доступу : kominternovskiy-ruo.edu.kh.ua/Files/.../Джерело_Силина_2013.doc. (дата звернення: 19.10.2020)
4. Недозим І. В. Методики дослідження соціального інтелекту у дітей старшого дошкільного віку з розладами аутистичного спектра *Вісник Одеського національного університету. Психологія*. 2018. Том 23. Вип. 2 (48). С. 18 – 44.

УДК 373.2.091.313

ДО ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТУ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Корольова О., здобувач ОС «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
6 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд.пед.наук, доцент Найда Р.Г.

Постановка проблеми. Найважливішими передумовами використання технології проєктування в ЗДО є теоретична обізнаність педагогів з даною технологією, а також здатність майстерно впроваджувати ці знання на практиці. Лише педагоги з творчим

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135